

Pere Baltà

Coordinador amb Joaquim Ferrer del llibre "Recordat Josep Pallach"

TRIBUNA

— 29/1/2012

Neix la Fundació Pallach, 35 anys després de la mort de qui va ser un gran líder i pedagog

Josep Pallach i la seva dona, l'escriptora i pedagoga Teresa Juvé, que fou designada presidenta d'honor de la Fundació.

Han estat necessaris trenta cinc anys per a que s'arribés a concretar el projecte d'una fundació dedicada a un pedagog important, Josep Pallach, que també fou un líder polític carismàtic, catalanista insubornable i socialdemòcrata a desgrat de l'esnobisme polític de l'època. Fonamentalment han estat els seus antics alumnes els que, des de la pedagogia, han bastit la Fundació Pallach. Els intents que es van fer des de la política no van quallar, donat que els seus seguidors encara discrepem entorn el dilema de si era primer Catalunya o el socialisme. Pallach ho va deixar prou clar, però, en la seva absència, cadascun va fer el seu propi camí.

El Teatre Municipal de Palafrugell –el d'un antic ateneu- va ser l'espai on es presentà la Fundació, el mateix lloc on feia exactament deu anys s'homenatjà Pallach amb motiu del primer quart de segle de la seva mort, que també es commemorà poc després al Palau de la Generalitat amb la presentació del llibre "Recordat Josep Pallach" –que vaig coordinar juntament amb Joaquim Ferrer-, en el que, a prop d'un centenar dels seus antics companys del Reagrupament Socialista i Democràtic, rememoraven vivències al seu costat, tot reconeixent el seu magisteri també a l'àmbit de la política.

La pedagogia pot ser apassionant, com de fet ho era per en Pallach, que es considerava mestre per damunt de tot, però és possible que no arribi a obnubilar el pensament, com acostuma a succeir amb la política. L'equip que lidera Josep Maria Soler ens ho acaba de demostrar abastament amb un acte de

presentació, que fou en si mateix una lliçó magistral d'equanimitat i d'admiració a una figura que s'ha projectat més enllà del terç de segle, que ha fet desaparèixer del record no pocs dels personatges públics que van ser protagonistes d'una Transició, en la que Pallach va ésser una figura fonamental. Només aquest fet ja fa evident que, a més a més, era un personatge tan clarivent com excepcional.

A la presentació hi eren ben representades les diferents sensibilitats polítiques, potser més que en l'homenatge de fa deu anys. El temps tanca ferides, mai més ben dit; la distància ajuda a entendre i, sobretot, a respectar els absents superant la discrepància. Gràcies a la projecció d'imatges de vídeo van anar passant les diverses dimensions del pallaquisme, procurant subtilment l'equilibri de presències i emocions. Destacà el record d'Heribert Barrera, recentment traspasat, amic personal des de l'exili i també pedagog, amb qui (es recorda poc) compartia lideratge del Reagrupament, juntament amb Verde Aldea. Remarcable el reconeixent del president Jordi Pujol per mitjà d'un vídeo on parlà del gran paper que hagués tingut Pallach, si hagués sobreviscut l'infart que, es produí a Esclanyà i el portà a morir a l'Hospital de Bellvitge. Un quart de segle de democràcia ha transformat el sistema sanitari, que avui sembla imprescindible retallar. Ja fa molt temps que no es necessari anar a Barcelona per ser atès a una unitat coronària. A l'acte també hi era el farmacèutic Frederic Sunyer, ex alcalde de Palafrugell, que el va tenir que portar en el seu cotxe i el sentí morir arribant a Bellvitge. Ara tenim helicòpters i ambulàncies medicalitzades. La democràcia que somiava Pallach ens ha portat a l'Europa del benestar social que predicava.

"Ara la política està desacreditada –vam sentir dir al president Pujol-, però no podem oblidar que sense política, sense bona política, un país no va endavant i no hi ha bona política sense homes com en Pallach". Ho va dir abans que l'escriptor Antoni Puigvert, ex alumne de Pallach, recordés el respecte per les idees dels altres que va aprendre d'ell, fins el punt que "no va caure mai en la temptació de clonar alumnes a imatge i semblança seva". Puigvert precedí un acurat anàlisi de la pedagogia actual del sociòleg Joan Subirats, que donà pas a l'exposició dels motius que han generat la creació de la Fundació Pallach a càrrec del psicopedagog Josep Maria Soler que la presideix i que desenvolupà el lema "Tothom educa, s'educa tothom. Fem xarxa" amb l'intent de coordinar i enllaçar amb ànim transversal els diferents àmbits educatius, a partir d'un ampli grup de col·laboradors especialistes en diverses disciplines, des de la pedagogia al periodisme i a la gestió i direcció de projectes, amb una forta sensibilitat i compromís social, sembla que majoritàriament formats a l'associacionisme.

En Soler feu un discurs farcits de sentiments, un bon pòrtic per la intervenció final de la Consellera Irene Rigau que recordà que "aquell home senzill i planer, jersei de coll alt i ni alt ni baix m'impresionà moltíssim". Va ser professor seu a l'ICE de Girona: "L'aura política acompanyava el seu saber, un saber que sempre tocava de peus a terra, però que també era capaç d'enlairar-se. Un saber que provenia de la pràctica i de la teoria, però que a l'hora incorporava la dimensió política". La titular del departament d'ensenyament no defuig la memòria de la persecució a la que va ser sotmès en Pallach per la senzilla raó de predicar la socialdemocràcia, quan el que estava de moda era el marxisme. "El seu somriure murri d'home empordanès l'emparava dels retrets i les males cares. Era afable fins i tot amb els que es manifestaven oposats als seus plantejaments". Va fer servir la cita amb que Pallach acabà la tesi doctoral "Els mestres públics no hem de servir altra política que la de l'escola, institució viva en la societat moderna, sense la qual no poden existir els principis que han de regular la vida d'aquestes societats".

L'emotivitat de l'acte pujà de nivell quan s'anuncià que la Fundació havia designat presidenta d'honor l'escriptora i pedagoga Teresa Juvé, esposa de Pallach, que tenia al seu costat la seva filla, Antònia Pallach, qui, en la seva tesi doctoral (*La identitat catalana*, Proa, 2000), regala al món associatiu aquest criteri: "...ha estat potser la intervenció des de fa molt de temps, del que s'ha anomenat associacionisme cultural, el que ha permès que, malgrat les vicissituds de la història, la cultura hagi mantingut una vitalitat mundialment reconeguda, gràcies al voluntarisme que li és consubstancial davant les deficiències de l'Estat central...". Una nissaga de professors, com explica la doctora Juvé: "El meu pare era mestre, jo professora, el meu home professor, la meua filla i els meus dos néts també professors..." Professors marcadament compromesos amb el seu temps. No només Pallach; ella mateixa lluità contra el nazisme amb el grau de capità de l'exèrcit francès de l'interior que coordinava la Resistència. Ara, no obstant, és temps de fer pedagogia i de seguir enfortint la societat civil.

Redacció:

Pl. Víctor Balaguer, 5. Casal
Clavé
08003 Barcelona.
Telèfon: 932 691 042
info@tornaveu.cat
<http://www.tornaveu.cat/>

Consell editorial:

Pere Baltà (director), Antoni
Carné, Enric Cirici, Joan-Ramon
Gordo, Èric Jover i Joan
Maluquer

